

ZKUŠENOSTI ZE SPOLEČNÝCH VŠEVOJSKOVÝCH CVIČENÍ

Společná cvičení armád Varšavské smlouvy mají za cíl zdokonalovat všestrannou připravenost velitelů, štábů a všech vojáků, přispívají k prohloubení vzájemného poznávání, upevnění politické a třídní jednoty, vojenského soudružství, přátelství, rozvíjení tradic bojového soudružství a připravenosti k rozhodné společné činnosti proti jakémukoli agresorovi, který chce ohrozit vymoženosti socialismu v našich zemích.

Na spojeneckých cvičeních se navazují osobní kontakty, prohlubují se vztahy vzájemné důvěry a spolupráce. Jsou skutečnou školou vlastenecké a internacionální výchovy velitelů i vojáků. Napomáhají nacházet účinnější formy a prostředky spojování odborně technických znalostí a bojových vlastností vojsk s utvářením jejich vysoké morálně politické a psychologické připravenosti, politické a třídní ostražitosti, zvyšují bojovou pohotovost a všestrannou připravenost armád Varšavské smlouvy nejen jako spolehlivého garanta obrany vymožeností socialismu, ale také jako významného nástroje odražení agresora a zabezpečení míru a mezinárodní bezpečnosti.

Společná vševojsková operačně taktická cvičení jsou nenahraditelnou formou operační, bojové a polní přípravy vojsk k vedení bojové činnosti, zdokonalování součinnosti a metod práce velitelů i orgánů velení všech stupňů. Umožňují získávat, osvojovat si a prakticky uplatňovat zkušenosti Sovětské armády ze zvyšování bojové pohotovosti, odborné připravenosti vojsk a morálně politické výchovy příslušníků. Mají za cíl zdokonalit připravenost velitelů, štábů a vojsk k vedení bojové činnosti ve složitých podmínkách soudobé války, vedené klasickými prostředky i za použití zbraní hromadného ničení. V průběhu cvičení se zvyšuje operačně taktické mistrovství generálů, důstojníků a štábů, zdokonalují se způsoby organizace součinnosti mezi spojeneckými vojsky. Společná cvičení umožňují velitelům a štábům prakticky řešit otázky velení a všestranného zabezpečení spojeneckých vojsk v průběhu společné bojové činnosti.

V posledních letech se útvary a svazky ZVO ČSLA zúčastnily řady spojeneckých a společných vševojskových cvičení, jako např. cvičení Štit-79 v roce 1979

v MLR, kde byl msp ČSLA začleněn do sestavy útvarů MLA a později podřízen sovětské divizi; cvičení Bratrství ve zbraní v roce 1980 v NDR, kde byla msd ČSLA začleněna do sestavy vševojskové armády NLA NDR a později přešla do sestavy Sovětské armády. V roce 1982 při cvičení Družba-82 byl tp MLA začleněn do sestavy msd ČSLA a pak podřízen sovětské divizi. V září 1982 proběhlo na území NDR společné plukovní taktické cvičení s bojovou střelbou Normblende-82, kterého se zúčastnil msp ČSLA. Další zkušenosti jsme získali v lednu 1983 na společném cvičení s MLA Dunaj-83 na území MLR a v únoru při cvičení Družba-83, kterého se zúčastnily jednotky Sovětské armády a MLA.

Příprava a řízení společných vševojskových cvičení má objektivní charakter, který podmiňuje národní zvláštnosti každé spojenecké armády. Mezi tyto zvláštnosti můžeme zařadit různé technické vybavení, materiální zabezpečení, organizační strukturu a v souladu s tím i různé bojové možnosti vojsk. Z různých těchto faktorů vyplývají i některé odlišnosti v přípravě a průběhu společných vševojskových cvičení.

Podle rozsahu mohou být společná cvičení operačně strategická, operačně taktická i taktická. Ta se dělí na jednostranná a dvoustranná. Při jednostranných cvičeních nepřítel rozehrává ředitelství cvičení nebo zvlášť k tomu vyčleněná skupina důstojníků. Rozehra nepřítel probíhá v souladu s operačně taktickými zásadami a organizací. Praktikují se společná jednostranná cvičení v terénu se značkováním nepřítel jednotkami a útvary druhů vojsk, speciálních vojsk v komplexu s různými imitačními prostředky.

Při dvoustranných cvičeních zachováváme principy národní příslušnosti tak, aby na protistojících stranách působily vždy svazky (útvary, jednotky) jedné národní armády. Stranám dáváme smluvené názvy „Severní“ a „Jižní“, nebo „Východní“ a „Západní“. Cvičícím svazkům a útvarům dáváme cvičné číslovaní a určíme rozlišovací označení bojové techniky a zbraní.

Praxe přípravy společných cvičení ukazuje, že k jejich vedení je nutné mít dokumenty, jako kalendářní plán přípravy cvičení, zámysl nebo plán provedení cvičení, operačně taktický námět, organizační nařízení, operační směrnice (bojové rozkazy), plán operačního maskování, plán reálných přesunů, plán pořádkové a regulační služby, plán spojení a velení a další nezbytné dokumenty, které vyplývají z obsahu cvičení, jako např. plán bojové střelby, plán imitace atd.

Pro kvalitní přípravu cvičení je nutné zasílat hlavní dokumenty štábům národních armád čtyři až pět týdnů před zahájením cvičení.

Přípravu společného cvičení zahájíme zpracováním **kalendářního plánu** přípravy cvičení. Tento dokument je velmi důležitý, může mít různou formu. Zpravidla obsahuje:

- opatření, která musíme splnit do zahájení cvičení a lhůty jejich splnění,
- kdo (která z národních armád) bude opatření plnit, nebo se na jejich plnění podílet,
- termíny vzájemných konzultací mezi národními armádami,
- v jakém jazyce zpracujeme dokumenty,
- termíny předání úkolů účastníkům cvičení a další nezbytná opatření.

Jde o opatření, která zabezpečují podmínky pro kvalitní přípravu velitelů a štábů, vojsk a týlových orgánů.

Hlavní ze zpracovávaných dokumentů je **zámysl** cvičení. Zámysl cvičení zpracujeme na mapě. V písemné příloze vysvětlíme to, co jsme nemohli vyjádřit na mapě.

Zámysl pro společná cvičení je nutné zpracovat včas. Musí vycházet ze zásad bojové činnosti vlastních vojsk a nepřítele a řešit několik druhů bojové činnosti. Na základě celkového zámyslu a po první rekonoskaci zpracujeme plány provedení cvičení pro vojska spojeneckých armád, operačně taktické úkoly, stanovíme způsob materiálně technického zabezpečení.

Tak např. při zpracování operačně taktického cvičení Družba-82 bylo v zámyslu stanoveno: téma cvičení, učební cíle, doba jejich plnění, učební úkoly, složení a bojové úkoly vojsk národních armád s vyznačením směrů jejich úderů, bližší, další úkoly, hlavní operačně taktické údaje pro vlastní vojska a nepřítele (šířka útočného pásma, hloubka a doba splnění úkolů, tempo útoku), čáry zasazení druhých sledů k rozvíjení operace, úkoly řešené nadřazeným velitelem, prostory a doba vysazení vzdušného výsadku, úkoly a situace sousedů, prostory rozmístění míst velení. Zámysl byl zpracován o jeden stupeň výše a o dva níže. Nepřítel byl brán podle nejnovějších poznatků jeho vývoje.

U některých společných cvičení může zámysl obsahovat pomocné tabulky (grafy), jako např. spotřeba motohodin, PHM, potřebné množství ostrého střeliva a imitačního materiálu v etapách cvičení apod.

Společná vševojsková cvičení připravují pod vedením řídicího cvičení určené skupiny zpracovatelů, na jejichž znalostech a dovednostech závisí kvalita přípravy cvičení.

Zkušenosti ze cvičení Štft-79 i Normblende-82 potvrdily správnost zásady podílu na zpracování materiálu představiteli všech zúčastněných armád. Pro rozpracování jednotlivých dokumentů byla vytvořena operační skupina ve složení důstojník operačního oddělení, důstojník OBP, důstojník OREB, důstojník ženíjního vojska, chemického vojska, důstojník-politický pracovník, důstojník štábu týlu, celkem 6—7 důstojníků. Skupina v tomto složení byla schopna za řízení zástupce velitele armády v průběhu 7—10 dnů po schválení cvičení rozpracovat veškeré materiály nutné pro přípravu a vedení společného vševojskového cvičení. Je však nutné, aby příslušníci skupiny dobře znali ruský jazyk a alespoň jeden z nich národní jazyk té země, kde cvičení probíhá.

Obdobné složení skupin zpracovatelů může být i na vyšších štábech, kde se na tvorbě zámyslu podílejí pozorovatelé vyčlenění od jednotlivých správ (oddělení). Tito zodpovídají za to, že do obsahu cvičení budou zapracovány otázky jednotlivých odborností, které chceme na společných cvičeních procvíčit. Přitom však musíme organizovat i součinnost s druhými vojsky a s představiteli spojeneckých armád.

Obdobné úkoly řešíme podrobně v dílčích plánech zástupců řídicího cvičení, náčelníků druhů vojsk a speciálních vojsk.

Pro společné cvičení zpravidla stanovíme i několik zkušebních úkolů, které zapracujeme do zámyslu cvičení. V uplynulých společných cvičeních byly stanoveny zkušební úkoly pro organizaci součinnosti v průběhu cvičení, organizaci komplexního palebného ničení nepřítele a pro využívání úspěchu spojeneckých vojsk k rozvíjení bojové činnosti. Sledovali jsme také otázky zabezpečení spojení a velení s vysláním operačních skupin do štábů spojeneckých armád.

Byly procvičovány otázky doplňování munice mezi cvičícími vojsky národních armád a činnost vševojskových útvarů na styku divizí národních armád a vzájemná informovanost o situaci, možnosti prostředků mechanizace a automatizace pro předpovědi radiační a chemické situace a možnostech používání jaderných zbraní. Procvičovaly se otázky týlového zabezpečení dočasně podří-

zených vojsk spojeneckých armád při společné činnosti v jednotlivých obdobích cvičení.

Úspěšnému průběhu společných vševojskových cvičení napomáhá jak teoretická, tak i důsledná praktická příprava v terénu. Rekognoskace probíhá zpravidla za účasti zástupců řídicího cvičení jednotlivých národních armád s nezbytným počtem důstojníků. Pro rekognoskaci se zpracovává podrobný plán rekognoskace. Nejvýhodnější je vyjít na rekognoskaci druhý až třetí den po seznámení ředitelství s předpokládaným průběhem cvičení.

K pochopení plánu jednotlivých etap cvičení zpravidla nestačí jedna společná rekognoskace. Po společné rekognoskaci je třeba, aby zástupci řídicího cvičení jednotlivých národních armád si organizovali dílčí rekognoskace na směru působení vlastních vojsk a rozpracovali jednotlivé učební otázky přímo v terénu.

Velké zkušenosti z organizace stranickopolitické a ideově výchovné práce v přípravném období i v průběhu cvičení jsme získali při spojeneckých cvičeních Družba, Sojuz, Dukla, Granit a dalších, která se uskutečňují se svazky a útvary ČSLA a Střední skupiny sovětských vojsk po dobu 12 let, v posledním období i s útvary a svazky MLA a NLA NDR.

Tomuto v mnohém napomáhá včasná spolupráce s veliteli, štáby a politickými orgány cvičících vojsk, což umožňuje stanovit společné cíle cvičení, hlavně zaměření, formy a metody organizace a řízení stranickopolitické práce v průběhu cvičení.

Základem činnosti velitelů (řídicích), politických orgánů, stranických a mládežnických organizací je politická práce, usměrňovaná vojenskými radami.

K prohloubení úrovně a účinnosti ideově výchovné práce napomáhá vzájemná výměna zkušeností, seznámení s bojovými revolučními tradicemi. Velmi příznivě jsou přijímána vystoupení souborů a uměleckých těles účastníků cvičení. Pro rozvíjení masové politické práce je v širokém měřítku využíváno vojenského tisku, zejména polních novin, vydávaných společnou redakcí polního časopisu Družba.

Mimořádný význam má výměna praktických zkušeností mezi řídicími (veliteli) a politickými pracovníky. Jejich vzájemná informovanost o uskutečňování závěrů sjezdů bratrských komunistických a dělnických stran, zasedání ústředních výborů, úkolů bojové a politické přípravy, stranickopolitické práce a ideově výchovné činnosti napomáhá lepšímu přístupu k organizaci cvičení a kvalitnímu splnění úkolů v průběhu cvičení.

Důležitou úlohu při přípravě cvičení mají otázky **materiálního a technického zabezpečení**, zejména řešení otázek použití munice a imitačních prostředků, výstavby táborů pro ubytování vojsk, zabezpečení utajovaného linkového a rádiového spojení, zabezpečení přesunů vojsk po spojeneckém území, zabezpečení proviantu, uhrazení škod způsobených v průběhu cvičení a další.

Ze zkušeností z přesunů po železnici vyplývá, že je třeba řešit tyto problémy:

- 65 dní před zahájením přepravy je nutné předložit požadavky na MNO-HT s uvedením množství druhů a rozměrů netypizované techniky (velkých rozměrů),
- připravit funkcionáře železničních převozů, zpracovat dokumentaci, poučení vojsk při přepravě po železnici a o bezpečnostních opatřeních,
- nakládání a upevnění techniky na železniční vozy a ve vagónech,
- vystavení dokumentů pro přejezd státní hranice,
- v zimním období zabezpečení topení ve vagónech.

Pro přesuny vojsk po komunikacích se stanovují a schvalují s místními orgány osy přesunu.

Jedním z nejdůležitějších opatření k dosažení úspěchu v operaci a bojové činnosti svazů a svazků spojeneckého uskupení je přesná společná práce řídících (velitelů) a štábů při přípravě a v průběhu bojové činnosti a udržení nepřetržité součinnosti mezi vojsky spojeneckých armád.

Součinnost mezi spojeneckými vojsky se organizuje v souladu s obecně platnými zásadami našich řádů a předpisů. Úkoly součinnosti stanoví nadřízený velitel při přijetí rozhodnutí a předává je podřízeným s vydáním bojových úkolů. Při mezinárodním složení vojsk jsou úkoly zpravidla předávány v ruském jazyce.

K efektivnějšímu využívání sil a prostředků spojeneckého složení je nutné podrobně zpracovat plán jejich společné činnosti, v průběhu vedení bojové činnosti včas upravit úkoly vojskům, stanovovat všestranné zabezpečení, přijímat opatření k obnovení narušeného velení a udržovat nepřetržitou součinnost.

Tak např. při cvičení Normblende-82 vyžadoval průlom obrany nepřítel s bojovou střelbou ke splnění stanovených úkolů pevné velení útvarů spojeneckých armád i přísné dodržování bezpečnostních opatření. V průběhu cvičení udržovali součinnost mezi útvary jak přímo velitelé, tak i důstojníci, kteří byli vysláni k velitelům spolupůsobících útvarů.

Při cvičení Družba-80 a Družba-81 k řešení otázek vzájemné součinnosti byly na místa velení spojeneckých armád vyslány operační skupiny se spojovacími prostředky, které zabezpečovaly vzájemnou informovanost velitelů. Bylo ověřeno optimální složení těchto skupin (2 důstojníci štábu s nezbytnou dokumentací a spojovacími prostředky).

Velký důraz kladly na předávání zpráv o nepříteli, který může působit do pásma sousedního svazku jiné národní armády.

Velení dělostřelectvu na společných cvičeních bude zpravidla centralizované. K ulehčení zabezpečení velení dělostřelectvu je nutné vyčleňovat do štábu dělostřeleckých skupin nadřízeného velitele směrového důstojníka-dělostřelce (který zná jazyk spojenecké armády) a zabezpečit ho potřebnou dokumentací. Ukázalo se, že není vhodné přibrané dělostřelectvo jiné národní armády rozdělovat do jednotlivých dělostřeleckých skupin, ale vytvářet z něho podle možnosti samostatné dělostřelecké skupiny.

V součinnostních otázkách je nutné rovněž řešit povětrnostní a topogeodetické zabezpečení podle potřeby všech účastníků cvičení.

Při cvičeních Družba-82 a Granit se prokázalo, že společná činnost **vojsk PVO** spojeneckých armád je rozhodující podmínkou komplexního a nejefektivnějšího ničení nepřátelských prostředků vzdušného napadení. Zároveň s tím jsme procvičovali otázky bezpečnosti letectva před vlastními prostředky PVO. Důraz jsme položili na vytváření smíšených uskupení prostředků PVO s přesným stanovením úkolů v daném prostoru. K velení jsme používali jednotnou formalizovanou dokumentaci v ruském jazyce. Zkušenosti ukazují na nutnost propojení automatizovaných systémů velení PVO spolupůsobících spojeneckých armád a vzájemnou výměnu informací o vzdušném nepříteli a vlastním letectvu.

V této oblasti nemůžeme pominout fakt, že v některých armádách tvoří vojska PVO a letectva jeden druh ozbrojených sil, v jiných jsou samostatná. To ztěžuje součinnost mezi druhy ozbrojených sil spojeneckých armád a vyžaduje tvůrčí přístup k řešení problémů součinnosti.

V oblasti **ženijního** zabezpečení organizujeme součinnost zvláště při zabezpečování přechodu vodních toků. Dobré zkušenosti jsme získali při stavbě mos-

tů, kdy každá armáda staví své mostové přepraviště a soutěží v rychlosti a kvalitě jejich postavení.

Úkoly ženijního zabezpečení bojové činnosti při společných vševojskových cvičeních může splnit ženijní jednotka jiné národní armády, nebo společným úsilím, stejně kvalitně jako vlastní jednotka. Předpoklady pro to jsou vytvořeny již v podobné organizaci a vybavení jednotek.

Pro společné **chemické** zabezpečení jsou také vytvořeny v jednotlivých národních armádách dobré podmínky, které spočívají v jednotné organizaci a vyzbrojení, což umožňuje jejich využití ve prospěch spojeneckých armád. Napomáhá mu i jednotné zpracování požadovaných propočtů. Chemická vojska při cvičeních procvičují pomoc při odstranění následků zbraní hromadného ničení jiným armádám jejich průchodem přes vlastní MSO.

Na cvičení Družba-82 jsme řešili otázky zabezpečení chemickým materiálem, a materiálem, který je společný ve výzbroji obou armád nebo je záměnný (zejména prostředky PCHO, některé přístroje radiačního a chemického průzkumu, odmořovací komponenty).

V oblasti varování vojsk o radiačním, chemickém a biologickém zamoření není zcela vyřešen problém vzájemné informovanosti štábů, protože existují různé systémy kódování zpráv o používání nepřátelských ZHN, radiační a chemické situací. Zkušenosti ukazují, že tyto potíže můžeme v nejbližší budoucnosti překonat. Jedním z opatření je vybudovat „jednotný systém sběru a předávání informací“ o radiační a chemické situaci v rámci armád Varšavské smlouvy.

V oblasti **spojení** jsou naši radisté a důstojníci spojovacích odborností schopni zabezpečovat spojení s útvary Sovětské armády a dalších spojeneckých armád.

Na základě zkušeností ze cvičení Družba a Sojuz byly vybudovány autonomní spojovací soustavy. Plně se osvědčilo propojení systémů linkového spojení i přepojovačů ZAS. Složitost řešení otázek zabezpečení spojení vidíme zejména v rozdílnosti technického vybavení a organizaci provozně technické služby. Tyto rozdílnosti existují u všech armád Varšavské smlouvy, přestože jsou realizována doporučení štábu Spojených ozbrojených sil. Kromě těchto problémů bereme v úvahu jazykovou bariéru, která zejména u vojáků základní služby (pracujících se spojovacími prostředky) je rozhodující.

V oblasti **technického** zabezpečení se projevují značné těžkosti v organizaci zásobování materiálem automobilní techniky, která je ve spojeneckých armádách rozdílná.

Zásobování tankovým a automobilním materiálem probíhá cestou zásobovacích orgánů, zásobovacím systémem národních armád. Svazky a útvary vyvážejí na cvičení nezbytné pohyblivé zásoby tankového a automobilního materiálu.

Ve svazcích a útvech spojeneckých armád se některé druhy výzbroje odlišují od výzbroje ČSLA. Vzhledem k tomu si zásobování municí a opravárenským materiálem zabezpečují jednotlivé armády samy.

Důležitou otázkou je **týlové a zdravotnické** zabezpečení. Je nutné se již při rozpracování cvičení konkrétně dohodnout k jednotlivým úkolům týlového zabezpečení, řešit otázky železničních převozů a rozmístění vojsk. Týlové zabezpečení zpravidla organizujeme silami a prostředky státu, na jehož území cvičení probíhá. Zásobování neunifikovaným materiálem různého druhu zajišťuje vlastní armáda.

Při součinnosti mezi týly se vytvářejí speciální operační skupiny, které zaměřují svou pozornost na řešení problémů: v jakém rozsahu a jakým způsobem bude probíhat zásobování neunifikovaným materiálem, zda zásobování unifikovaným materiálem bude zabezpečeno v požadovaném množství, dopravní zabezpečení a ostatní.

Ve službě zásobování PHM ukazují zkušenosti na to, že většina základních druhů paliv je jednotná nebo ji můžeme zaměnit. Nedostatkem současného dopravně zásobovacího systému je jeho mnohostupňovitost, což zpravidla vyžaduje překládání materiálu na několika zásobovacích stupních.

Dochází tak k výměně některých dopravních útvarů, předávání zásob, přepravních a přečerpávacích prostředků.

Ve výstrojní službě převažuje neunifikovaný materiál, proto výměna velkého množství druhů výstroje bude zabezpečena z vlastních zásob.

Ve zdravotnické službě je nutná vzájemná informovanost o místech rozmístění zdravotnických zařízení, epidemiologické situaci v prostoru činnosti vojsk a možnostech zdravotnického zabezpečení jak v případě pomoci nemocným a raněným, tak i při zásobování léky.

Velký význam pro včasné a kvalitní splnění úkolů při cvičení má **stranicko-politická práce**. Musí ji uskutečňovat všichni velitelé, náčelníci, političtí pracovníci, členové strany i mládežnických organizací, agitátoři jednotek.

Neocenitelnou pomoc v posílení ideové, třídní a bojové jednoty vojsk spojeneckých armád mají setkání s vedoucími představiteli stranických a státních orgánů, představiteli Spojeného velení ozbrojených sil členských zemí Varšavské smlouvy a ministerstev obrany zúčastněných států.

Významné místo má soustavná popularizace příkladných jednotek a jednotlivců, kteří projevují iniciativu při plnění stanovených úkolů i přijatých socialistických závazků. Důležitou úlohu při řešení tohoto problému zaujímá tisk, zvláště polní noviny vydávané v několika jazycích.

Každé spojenecké cvičení probíhá v podmínkách přibližujících se k možné skutečné bojové činnosti a vyžaduje vysoké morální kvality všech příslušníků.

Organizace boje v terénu na stupni svazek—pluk probíhala zpravidla v ruském jazyce. Práce velitelů uvnitř vlastního svazku byla vedena ve vlastní řeči. Avšak v těch případech, kdy útvar byl dočasně podřízen svazku jiné národní armády, byly bojové rozkazy a nařízení pro něj zpracovávány v jeho jazyce. Zde je důležité, aby stanovený bojový úkol velitelé a štáby správně pochopili.

Na spojených cvičeních za účasti vojsk několika národních armád je velení svazkům vhodné uskutečňovat v ruském jazyce. Přitom pro signály velení je nutné vybrat vhodná a srozumitelná slova.

Zkušenosti ze cvičení ukazují na vhodnost **vysílání operačních skupin** do štábů jiných armád. Operační skupiny se musí včas připravit a znát jazyk této armády, nebo mít ve své sestavě tlumočníka.

Zvláštní pozornost je nutné věnovat otázkám **velení letectvu**, které působí v celém pásmu bojové činnosti. Např. jsou-li osádky letadel schopny rozumět leteckému návodčímu, který velí v jiném jazyce.

K ulehčení a překonání jazykové bariéry je nezbytné mít hovorové a signální tabulky, formalizovanou dokumentaci vyhotovenou v několika jazycích, především však v ruském a národním jazyce.

K velení vojskům spojeneckého složení je nutné mít obsluhy rádiových stanic, které znají jazyk druhé spojenecké armády.

Při zabezpečení rádiového provozu vznikají některé potíže v důsledku rozdílnosti latinské a ruské abecedy i telegrafní (morseovy) abecedy. Radiotelegrafisté v těchto případech vedou provoz podle předlohy, což způsobuje snížení rychlosti vysílání, nerovnoměrný provoz a provozní přestávky. Proto jsme přistoupili k přípravě vyčleněných osádek pro vedení provozu podle mezinárodních pravidel.

Na společných cvičeních se měnila uskupení vojsk v průběhu boje začleněním útvarů jiné národní armády. Toto si vynutila nezbytnost zasazení dalších sil k rozvíjení úspěchu, úhrady útvarů zasažených jaderným úderem atd.

Pro převzetí vojsk jiné armády do vlastní sestavy je nutná doba, a to: u praporu — 1 hodina, pluku — 2—3 hodiny, svazku — 6—8 hodin.

Pro převzetí svazků a útvarů se vytvářely skupiny (komise), které zpracovávaly protokoly o převzetí s důrazem na tyto otázky: celkový stav (situace) svazku (útvarů), stav výzbroje, materiálního a technického zabezpečení, morálního politického stavu příslušníků, jejich připravenost.

Styčná skupina vyčleněná k převzetí vojsk informovala štáb převzatého svazku (útvaru) o všeobecné situaci na frontě, o radiační, chemické, biologické a zdravotnické situaci, o možnostech působení vzdušného nepřítele, o stavu pochodových os, mostů, případných objížděk atd.

Styčná skupina udržovala stálé spojení s vlastním velitelem a štábem a informovala o situaci a pohybu převzatého svazku (útvaru).

Složení a zabezpečení těchto styčných skupin bude záviset na situaci.

Zkušenosti ze společných vševojskových cvičení potvrzují nutnost včas posílovat včleňované jednotky a útvary technickými prostředky a vytvářet u nich zvýšené zásoby především neunifikovaného materiálu v takovém množství, aby byly schopny vést bojovou činnost asi 2 dny.

Výpočetní technika, zadání i její programy ve všech spojeneckých armádách jsou shodné. Přesto, vzhledem k rozdílnostem v organizační struktuře vojsk, unifikace výzbroje a techniky, ji můžeme využívat na společných cvičeních pouze pro potřeby vlastních štábů.

Zkušenosti ze cvičení s **bojovou střelbou** ukazují, že je nutné na období s bojovou střelbou vyčlenit jednoho—dva důstojníky jako pomocníky pro terčový manévr a důstojníka, který zodpovídá za dodržování bezpečnostních opatření.

Na závěr společných cvičení se zpravidla organizuje mítink. Příprava mítinku je zabezpečována v úzké součinnosti velitelů, náčelníků a politických orgánů všech zúčastněných armád. Organizaci mítinku zabezpečuje velení té armády, na jejímž státním území se cvičení koná.

Zhodnocení výsledků cvičení, odměnění nejlepších velitelů a vojáků na mítinku přispívá k upevnění bojové družby a bratrských vztahů mezi armádami Varšavské smlouvy.

Společné mítinky na závěr cvičení jsou jednou z forem upevnění bojového soudružství armád Varšavské smlouvy.

Pro přípravu rozboru a analýzu činnosti účastníků cvičení se vytváří speciální skupina, která v průběhu cvičení shromažďuje a zevšeobecňuje poznatky, získané od rozhodčích u vojsk, které se bezprostředně zúčastňují bojové činnosti.

Celkový rozbor provede řídící cvičení za přítomnosti hlavních představitelů spojeneckých armád. Po celkovém rozboru zpravidla probíhají dílčí rozboru za vedení zástupců (pomocníků) řídícího cvičení za spojenecké armády, druhů vojsk a speciálních vojsk.